

Zaterdag 14 december 1918 – ochtendeditie

Een verzoek van de Belgische regering.

Reuter's agentschap te Londen verneemt: tengevolge van de doortocht onlangs van Duitse troepen en materiaal door Limburg heeft de Belgische regering en de Nederlandse regering gevraagd, faciliteiten voor de verzending van krijgstuig over de Schelde naar Antwerpen toe te staan.

Beweging tegen de inlijving van Limburg.

In de donderdag te Den Haag gehouden vergadering van de algemene rooms-katholieke werkgeversvereniging is een telegram ontvangen van de industriëlen van Tegelen (Limburg) en omgeving, waarin deze te kennen gaven, dat zij het als een grote ramp zouden beschouwen, niet alleen voor het Nederlands voelende hart der Limburgers, maar ook voor de bloei van onze nationale welvaart, wanneer het misdadig streven om Limburg van Nederland te scheiden, gevolg mocht hebben. Ze protesteren daartegen ten sterkste.

De voorlezing van dit telegram gaf aanleiding tot levendige bijvalsbetuiging der talrijk aanwezige fabrikanten en werkgevers, opgekomen uit alle oorden van het land.

De gemeenteraad van Schaesberg heeft de koningin geseind:

De gemeenteraad van Schaesberg wenst aan uwe Majesteit getuigenis af te leggen van onwankelbare trouw en eenstemmig en openlijk te kennen te geven, dat hij verenigd wil zijn en blijven met Nederland, ons vaderland.

Het voorlopig comité tot bevordering van de annexionistische propaganda in Limburg, heeft tegen woensdag een vergadering te Sittard uitgeschreven, waarin het definitieve comité zal worden gekozen.

Waarom Zeeuws Vlaanderen Nederlands wil blijven.

Men schrijft ons uit Zeeuws Vlaanderen:

Nu onder onze zuiderbroeders in België stemmen opgaan om gedeelten van Nederland, waaronder ook Zeeuws Vlaanderen, te annexeren, kan het zijn nut hebben eens duidelijk te maken waarom Zeeuws Vlaanderen Nederlands wenst te blijven en niet de minste lust vertoont naar België over te gaan.

Door een eeuwenlang verband met Nederland is Zeeuws Vlaanderen, in zijn geheel genomen Nederlands gebleven. Zeeuws Vlaanderen is Nederlands blijven voelen, stelt zijn Nederlandse zeden en gewoonten op prijs. Het bestuur van Nederland was correct, onpartijdig en vrij van corruptie.

Wordt van Belgische zijde gewezen op de meerdere materiële voordelen, die voor Zeeuws Vlaanderen uit de vereniging met België zouden voortvloeien, voor zulke argumenten zijn wij niet gevoelig.

In materieel opzicht is het ons onder Nederlands bestuur wel gegaan: we zijn tevreden en verlangen niet in het minst naar de zegeningen van een meerdere welvaart onder Belgisch bestuur.

Van meer betekenis dan de materiële is de ideële zijde van de zaak.

We hebben nu eenmaal een voorliefde voor ons vaderland, voor onze koningin, voor ons Oranjehuis, voor onze staatsinstellingen; iets wat zich niet laat breken.

Wij, die in Zeeuws Vlaanderen wonen en op de beide Belgische Vlaanderens aanleunen, die de toestanden daar te lande kennen en dus ook kunnen beoordelen, wij stellen onze Nederlandse politieke en godsdienstige verdraagzaamheid te hoog, om die in te ruilen voor toestanden als in België nog bestaan.

Was het niet koning Albert, die nog onlangs in zijn grote – te Brussel gehouden rede – de vinger op deze wonde in België legde?

Wanneer iemand als professor Nijs schrijft over de stiefmoederlijke behandeling, die Zeeuws Vlaanderen van Nederland is ten deel gevallen, dan zouden we professor Nijs willen aanraden, eens een onpartijdige vergelijking te willen maken tussen het Nederlandse volksonderwijs in Zeeuws Vlaanderen en het volksonderwijs in de Belgische Vlaanderens, en professor Nijs zal de gevolgtrekking hebben te maken, dat België nog jaren en jaren nodig heeft om het Nederlandse peil van volksonderwijs zelfs nog maar te benaderen.

Gevoelt professor Nijs soms lust de statistiek te onderzoeken aangaande analfabeten in de verschillende landen van Europa? Wij wachten de vergelijkende uitkomsten ten opzichte van Nederland en België, voor ons land met gerustheid af.

Wil professor Nijs een bijzonder onderzoek wijden aan Zeeuws Vlaanderen dan zal hem blijken, dat daar in hoofdzaak de analfabeten schuilen onder de Vlamingen, die uit België afkomstig zijn.

Professor Nijs zal vooral eens een onderzoek moeten instellen naar hetgeen de Nederlandse regering voor het ambachtonderwijs op het platteland, en speciaal in Zeeuws Vlaanderen heeft gedaan.

Wat kunnen de beide Vlaanderens met een bevolking van een paar miljoen zielen daar tegenover stellen?

Laat professor Nijs ook eens een onderzoek instellen naar hetgeen de Nederlandse regering voor het middelbaar onderwijs in Oost en West Zeeuws Vlaanderen heeft gedaan, een streek van 60 à 70.000 zielen!

Indien alles wat de Nederlandse regering voor Zeeuws Vlaanderen deed stiefmoederlijke behandeling moet heten, hoe moet men dan wel in de Belgische Vlaanderen oordelen over hetgeen het Belgisch bestuur voor die gewesten deed?

We hebben in deze ongelukkige oorlogsjaren sympathie gevoeld, veel sympathie, voor onze diepbedroefde zuidelijke broeders.

Maar onze sympathie was vrij van bijbedoelingen.

Ons volkskarakter is nu eenmaal te nuchter Nederlands gebleven om met onze zuiderburen – wiens goede hoedanigheden wij overigens graag waarden en met wie wij op vriendschappelijke voet willen verkeren – in één huis te wonen.

Verwonderen wij ons over de vrij oppervlakkige wijze, waarop men een annexatie tracht goed te praten; enigszins pijnlijk worden we aangedaan, wanneer we bemerken, dat slechts enkele Vlamingen (Hullebroek, de Maeght, J. Hoste, Geensens) de handschoen voor Nederland opnamen en dat de overige Belgen (Vlamingen, franskiljons en Walen) en ook de Frans-Belgische bladen, die vier jaar lang in Nederland gastvrijheid vonden, al dan niet opzettelijk blijven zwijgen, alsof spreken onmogelijk was.

We hebben steeds onze zuiderbroeders aangezien als mensen, die vooral de goede vormen te zeer op prijs stellen, dan dat ze zouden kunnen meedoen aan of instemmen met annexionistische drijfverijen ten koste van het land, dat voor honderdduizenden van hun landgenoten hun toevlucht is geweest in de nood.

Immers het behoort nu eenmaal tot de goede vormen, dat men na een gastmaal van tafel opstaat en met de gebruikelijke plichtplegingen vertrekt, in plaats van uit te knippen en het tafelzilver van de gastheer in de zak mee te nemen.

Neen, daarvoor – laat we het ronduit zeggen – daarvoor achten wij onze zuiderbroeders te hoog!

En bovendien streed België niet met de geallieerden voor "het recht" en voor het beschikkingsrecht der volkeren?

Gelukkig voor ons, Zeeuws Vlamingen, want wij die in hart, in merg en nieren Nederlanders zijn, wij willen Nederlands blijven, wat het ook kost.

België en Luxemburg.

Brussel, 13 december. De beweging tot uitbreiding van het grondgebied wint veld. De Etoile Belge wijst er op dat zonder overwinning der geallieerden het Groothertogdom Luxemburg door Duitsland zou opgeslorpt zijn geworden. De bevrijding zal echter niet volkomen zijn, dan na het afbreken, door het groothertogdom, van de economische banden met Duitsland. Waarschijnlijk zullen de Luxemburgers verder gaan en ook de politieke banden verbreken, die door de groothertogin zijn gelegd. Reeds heeft de Luxemburgse kamer daarover te beslissen gehad en een voorstel tot afzetting der Nassau-dynastie is slechts met één stem meerderheid verworpen, dank zij de houding der katholieken die de zeer klerikale groothertogin steunen. De vraag nopens de vorm der regering wordt trots gesteld door het feit, dat de Luxemburgse kamer in juni laatstleden tot de herziening van de grondwet heeft besloten. De groothertogin heeft hierbij een voorbehoud gemaakt wat het monarchistische beginsel en de rechten van haar Huis betreft. Het

neemt echter niets af van het soevereine recht der in juli gekozen constituante. Van zijn kant treedt de XXe Siècle, het voormalige blad van de Broqueville, de Temps van 11 dezer bij, die verplaatsing der militaire, zo niet politieke grenzen van België en Frankrijk tot aan de Rijn voorstaat. Het komt er op aan beide landen tegen een nieuwe Duitse overrompeling te kunnen vrijwaren, gedurende al de tijd dat Engeland en Amerika nodig zouden hebben om ter hulp te snellen. Het Belgische blad wijst erop, dat ze slechts de Maas als verdedigingslijn bezitten, hetgeen bij aanvaarding het prijsgeven van een deel van het grondgebied betekent. Wij weten wat het ons gekost heeft en zullen het experiment maar liefst niet meer herinneren, te meer zegt de XXe Siècle omdat wij ditmaal het voorbeeld der onzijdigheid niet meer zouden kunnen invoeren. Welk deel in de verdedigingslijn van de Rijn aan Frankrijk zou toekomen, schijnt voorlopig niet uitgemaakt. Of bij het afzetten der groothertogin Luxemburg aan Frankrijk dan wel aan België zou worden geschonken, wordt eveneens verzwegen.

De Belgische Senaat.

Brussel, 13 december. De senaatscommissie, die belast is met het opstellen van het antwoord op de troonrede, heeft zich voor het behoud der huidige (Franse) hogeschool te Gent uitgesproken, terwijl zij de volstreekte gelijkheid der talen aanvaardt. Wat het algemeen kiesrecht op 21 jaar betreft, staat het katholieke element daar niet vijandig tegenover, doch het maakt een voorbehoud ten opzichte van het tijdstip, waarop het in werking zal treden.

De Belgische politiek.

Brussel, 13 december. Verscheidene leden van de rechterzijde in de kamer verzoeken de Soir mede te delen, dat Woeste bij de

beraadslaging over het antwoord op de troonrede volstrekt niet uit naam der rechterzijde het woord heeft gevoerd.

(Naar men weet, maakte hij daarbij enig voorbehoud inzake het algemeen kiesrecht bij de verkiezingen voor de constituante en het opgeven van de Belgische onzijdigheid – redactie).

Alle naamloze vennootschappen op nijverheids- en handelsgebied beleggen vergaderingen met op de agenda: uitsluiting van de Duitse beheerders.

Petain en te Gent.

Gent, 13 december. Maarschalk Petain heeft gisteren met officieren van zijn staf de dag te Gent doorgebracht. Hij bezocht de kathedraal van Sint Baafs en is vervolgens naar Duinkerken gegaan.

De beurs te Brussel.

Brussel, 13 december. Officieel: op verzoek van de minister van financiën en in overeenstemming met de beurscommissie heeft het gemeentebestuur van Brussel besloten de heropening van de beurs tot aan de eerste dagen van januari uit te stellen.

België.

In verband met het optreden van de Belgische regering tegen de activisten lezen wij het volgende in het Handelsblad van Antwerpen:

De minister van openbaar onderwijs heeft het volgende besluit genomen:

1. De leden van het personeel der athenea en middelbare scholen van de staat, die door de bezetter uit de dienst ontslagen of

- onbeschikbaar gesteld werden, zullen hun ambt mogen hernemen;
2. De agenten die door de bezetter benoemd werden, zijn uit hun ambt ontheven;
  3. De leden van het personeel, die een bevordering kregen van de bezetter, verliezen de bevordering. Voorlopig zijn ze in hun ambt geschorst en ze zullen zich voor een onderzoekscommissie te verantwoorden hebben;
  4. De leden van het personeel die overgeplaatst werden zonder dat ze daarbij enig voordeel genoten, zullen, behoudens verzet van de raad van beheer van het gesticht, waar ze vroeger werkzaam waren, terug kunnen in dienst treden in de onderwijsinrichtingen;
  5. De leden van het personeel, die, zonder enig voordeel vanwege de bezetter genoten te hebben een houding aangenomen hebben die strijdig is met hun vaderlandse verplichtingen, zullen voorlopig geschorst worden door de raad van beheer.

De minister behoudt zich het recht voor een eindbeslissing te nemen.

Wedden of vergoedingen der agenten, die opgehouden hebben deel uit te maken van het personeel van het middelbaar onderwijs, worden afgeschaft; de betaling van de wedden der geschorste agenten wordt gestaakt.

Zaterdag 14 december 1918 – avondeditie

Tegen de Belgische inlijvingsplannen.

In de heden gehouden vergadering van de provinciale staten van Zeeland heeft de heer Hombach, zitting hebbend voor het kiesdistrict Hulst (Zeeuws Vlaanderen), een rede gehouden over de

annexionistische plannen in België. De houding van een deel van het Belgische volk in deze laatste tijd doet bij ons niet het gevoel ontstaan – zegde hij – dat dankbaarheid de hoofddeugd is van dat gedeelte van het Belgische volk. Spreker acht het nodig, dat krachtige stemmen van hier doordringen, dat afstand van 1 vierkante meter Nederlandse grond tot de onmogelijkheid behoort.

Al is het aan te nemen, dat Engeland, dat de strijd aanvaardde tot het beschermen van de kleine naties, evenmin als president Wilson aan dergelijke plannen ooit aandacht zullen schenken, is het toch goed, dat men zou weten, dat, zo ooit Zeeuws Vlaanderen mocht worden ontruikt aan het rood wit en blauw, dat er niet anders dan een tweede moerassige IJzerstrook het pand zal zijn van de diefstal.

Mede namens tien andere leden stelde spreker de volgende motie voor: de provinciale staten van Zeeland protesteert krachtig tegen het ageren van een deel der buitenlandse pers of personen en instellingen in het buitenland, hetwelk beoogt, dat een deel van Zeeland zou worden losgemaakt van Nederland; betuigen hun afhankelijkheid aan het Nederlandse staatsverband en aan Oranje.

De motie werd bij acclamatie aangenomen.

Beweging tegen de inlijving van Limburg.

In een te Sittard gehouden vergadering van het bestuur der katholieke actie en de besturen der katholieke verenigingen, is de volgende motie met algemene stemmen aangenomen:

Sittardse inwoners, vertegenwoordigend alle verenigingen, opgeroepen door het comité der Katholieke actie te Sittard, protesteren tegen de pogingen, die worden aangewend om Limburg los te maken van zijn natuurlijk rijksbestuur; protesteren tegen verdachtmakingen als zouden de Limburgers aansluiting bij een

ander staatsverband wensen; betuigen hun sympathie met en hun trouw aan Nederland en koningin, en dragen het comité der Katholieke actie op, deze motie ter kennis te brengen van de landsvorstin en de minister-president.

De besturen van de afdelingen Roermond van de Limburgse Landbouwbond, de Middenstandsvereniging en de Werkliedenvereniging hebben besloten algehele instemming te betuigen met de beweging in Limburg tegen annexatieplannen, protesteren met kracht tegen enige annexatie, van wie ook, en zullen in buitengewone en openbare vergaderingen niets onbepoefd laten, om dit protest zo krachtig mogelijk te doen uitkomen.

België en Luxemburg.

Brussel, 14 december. In het door de commissie uit de senaat ontworpen antwoord op de troonrede, dat dinsdag bij de senaat in behandeling zal komen, wordt, in verband met het Groothertogdom Luxemburg gezegd: De oorlog heeft de traktaten geschokt, die onze ontplooiing in de weg stonden. België, bevrijd van zijn kluisters, streeft naar herstelling, naar een nieuwe regeling, waardoor het de beloofde voldoening zal verwerven, die het aan zijn verleden verschuldigd is en die rekening zal houden met de opofferingen, welke België zich getroost, de diensten, welke het bewezen heeft. Meer dan ooit gaan de gedachten van België uit naar het Groothertogdom Luxemburg, dat van België is afgescheiden tegen de wil van het volk, waarbij duizendjarige rechten geschonden werden, en dat tegelijk met België overweldigd is en evenals België wrede lessen van de bezetting gekregen heeft. België zal in staat zijn aan Luxemburg de broederlijke bijstand te verlenen, die nodig is om het voorgoed te bevrijden van de vreemde overweldiging, dankzij een vrijelijk ingeburgerde toenadering.

België – De senaat en de Vlaamse kwestie.

De senaat zal dinsdag het antwoord op de troonrede behandelen. In het door de commissie uit de senaat ontworpen antwoord wordt, naar een van onze correspondenten te Brussel meldt, hulde gebracht aan wat de Verenigde Staten, Spanje en Nederland gedurende de oorlogsjaren gedaan hebben onder meer om de honger buiten België te houden.

Omtrent de kiesrechthervorming wordt in het ontwerp gezegd, dat het algemeen kiesrecht een beroep doet op de wijsheid der regeerders, onder de waarborg der evenredige vertegenwoordiging.

In verband met de Vlaamse kwestie wordt er in het ontwerp van antwoord gezegd dat de Vlaamse bevolking gedurende eeuwen haar geestkracht gebruikt heeft voor de werkzaamheid van de Belgische gemeenschap. De Vlaamse bevolking heeft zopas op onze slagvelden stromen bloed vergoten. Wie zal eraan denken haar recht te betwisten om in haar eigen taal onderwezen en berecht te worden of de billijkheid van haar rechten te betwijfelen, wanneer zij beroep doet op haar recht van een hoger onderwijs, dat haar volledige culturele ontwikkeling waarborgt. Maar men zou de Vlaamse zaak op zonderlinge wijze dienen, wanneer men daaraan die haard van Franse cultuur opofferde, die Vlaanderen, tot eer strekt en waarvan de minst verdachte van onze historici niet gevreesd heeft te zeggen, dat meewerken aan het doven van die haard een misdaad van beschavingsschennis zou zijn. Er zou geen verderfelijker slag aan de jonge Vlaamse generaties toegebracht kunnen worden dan door hen te beroven van een tweede taal op het ogenblik, waarop de invloed van de Latijnse geest zich in toenemende mate gaat doen gevoelen en waarop de oorlog tussen de Franse natie en de Belgische een nauwe geestelijke solidariteit geschapen heeft. De senaat zal met vertrouwen de ontwerpen afwachten, die de regering hem zal

voorleggen om de grieven van de senaat uit de weg te nemen, in welke ontwerpen geen sprake zal zijn van enige klassieke dwang tegenover de Walen, maar die doordrongen zullen zijn van die geest van wederzijdse eerbied, die de eenheid en onverenigbaarheid van het koninkrijk zal handhaven en voortzetten.

(Ingezonden stuk)

In het ochtendblad van gisteren komt een¹ bericht voor, dat een onderzoek inzake de vereniging Volksopbeuring knoeierijen en geldverduisteringen zou hebben aan het licht gebracht. Er volgt dan: "Tegen Leo Meert, bestuurder van Volksopbeuring, is een bevel tot inhechtenisneming uitgevaardigd". Dit laatste is er op berekend om de indruk te maken alsof dit bevel tot inhechtenisneming met gebleken knoeierijen en geldverduisteringen iets te maken heeft. De ondergetekende protesteert hiertegen en verklaart dat dit in strijd met de waarheid is.

Ter zake van het beledigende karakter van het genoemde bericht is ondergetekende doende een rechterlijke vervolging in te stellen.

Leo Meert.

Den Haag, 14 december 1918.

---

¹ Aan het Belgisch Dagblad ontleend (redactie N.R.C.).